

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI

LAT A

LATINSKI JEZIK

viša razina

OGLEDNI ISPIT

DRŽAVNA MATURA 2021./2022.

LATA.00.HR.T.K1.36

45340

Latinski jezik

Način **označavanja odgovora** na listu za odgovore:

A **X** B ☐ C ☐

Način **ispravljanja pogrešaka** na listu za odgovore:

A ☒ B ☐ C **X**

C *IK*

Prepisan točan odgovor

Skraćeni potpis

Način **ispravljanja pogrešaka** u ispitnoj knjižici:

~~(Matura)~~ državna matura

Precrtan pogrešan odgovor u zagradama

Točan odgovor

IK

Skraćeni potpis

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte **sve** upute i **sljedite ih**.

Ne okrećite stranicu i **ne rješavajte** zadatke dok to **ne odobri** voditelj ispitne prostorije.

Nalijepite identifikacijske naljepnice na **sve** ispitne materijale koje ste dobili u sigurnosnoj vrećici.

Ispit traje **120** minuta.

Ispred svake skupine zadataka **uputa** je za rješavanje. **Pozorno** je pročitajte.

Pišite **čitko**. **Nečitki** odgovori bodovat će se s **nula (0)** bodova.

Na **2.** stranici ove ispitne knjižice prikazan je način **označavanja odgovora** i načini **ispravljanja pogrešaka**. Pri **ispravljanju** pogrešaka potrebno je staviti **skraćeni** potpis. **Zabranjeno** je potpisati se **punim** imenom i prezimenom.

Upotrebljavajte **isključivo kemijsku** olovku kojom se piše **plavom** ili **crnom** bojom.

Kada riješite zadatke, **provjerite** odgovore.

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima **36** stranica, od toga **2** prazne.

Prva ispitna cjelina – nevezani zadatci

I. Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadatcima **od više** ponuđenih odgovora samo je **jedan točan**.
Točne odgovore morate **označiti** znakom **X** na **listu za odgovore**.
Točan odgovor donosi **jedan bod**.

1. Cecidere eo die ab Romanis ducenti equites.

Koliko je prema zadanoj rečenici konjanika **izgubilo život**?

- A. dvanaest
- B. sto dvadeset
- C. dvjesto
- D. dvije tisuće

(1 bod)

2. Ne transieris Hiberum!

Koji je **prijevod** zadane rečenice?

- A. Da nisi prešao Hiber!
- B. Ne bi mogao prijeći Hiber!
- C. Nećeš prijeći Hiber!
- D. Nisi niti prešao Hiber!

(1 bod)

3. Quis custodiet ipsos custodes?

Koji je **prijevod** zadane rečenice?

- A. Tko bi sam čuvao čuvare?
- B. Tko čuva od samih čuvara?
- C. Tko će čuvati same čuvare?
- D. Tko da čuva samo čuvare?

(1 bod)

4. Crescit in dies singulos hostium numerus.

O čemu **govori** zadana rečenica?

- A. o broju pretrpljenih žrtava u ratu
- B. o jačanju protivničkih snaga
- C. o smanjenoj borbenoj spremnosti
- D. o veličini pojedinih dijelova vojske

(1 bod)

5. Koji je od navedenih autora **napisao** djela „Sermones” i „Epistulae”?

- A. Horacije
- B. Katul
- C. Ovidije
- D. Vergilije

(1 bod)

6. Koje od navedenih djela **nije Horacijevo**?

- A. „Ekloge”
- B. „Epistule”
- C. „Ode”
- D. „Satire”

(1 bod)

7. **Kojega** od navedenih autora ubrajamo u **velike crkvene oce**?

- A. Augustina
- B. Juvenala
- C. Propercija
- D. Svetonija

(1 bod)

8. **Patent portae; proficiscere.**

Koja je od navedenih **stilskih figura** u zadanoj rečenici?

- A. aliteracija
- B. anafora
- C. antiteza
- D. asonanca

(1 bod)

9. Koji je **preostali dio** rječničkoga oblika **imenice „genus”**?

- A. -eris, n.
- B. -i, m.
- C. -oris, n.
- D. -us, m.

(1 bod)

10. Koja od navedenih riječi **znači „sutra”**?

- A. cras
- B. heri
- C. hodie
- D. mane

(1 bod)

11. Koja od navedenih riječi **znači „unuk”**?

- A. avus
- B. gener
- C. nepos
- D. socer

(1 bod)

12. Koje je **značenje** riječi **„fulmen”**?

- A. konop
- B. munja
- C. rijeka
- D. studen

(1 bod)

13. Koje je **značenje** latinske riječi od koje **dolazi pojam** „arboretum”?

- A. luka
- B. polje
- C. radnja
- D. stablo

(1 bod)

14. Koja je od navedenih riječi **sinonim riječi** „volo”?

- A. cupio
- B. debeo
- C. punio
- D. valeo

(1 bod)

15. Koja je od navedenih riječi **antonim riječi** „niger”?

- A. albus
- B. dulcis
- C. salvus
- D. turpis

(1 bod)

16. Koje su ime **imala dvojica** rimskih kraljeva?

- A. Hostilije
- B. Marcije
- C. Pompilije
- D. Tarkvinije

(1 bod)

17. Koja je od navedenih **jedinica rimske** vojske imala **najmanje vojnika**?

- A. centurija
- B. kohorta
- C. legija
- D. manipul

(1 bod)

18. Što od navedenoga **nije dio** rimske kuće?

- A. laconicum
- B. peristylum
- C. tablinum
- D. vestibulum

(1 bod)

19. Koja se od navedenih građevina **nalazi na Forumu**?

- A. Emilijeva bazilika
- B. Hadrijanov mauzolej
- C. Marcelovo kazalište
- D. Konstantinov slavoluk

(1 bod)

20. Koja od navedenih riječi **potječe iz latinskoga** jezika?

- A. estetika
- B. fonetika
- C. patetika
- D. statistika

(1 bod)

21. Na kojemu se **našem** otoku **nalaze ostatci** rimske palače?

- A. na Hvaru
- B. na Mljetu
- C. na Olibu
- D. na Ugljanu

(1 bod)

22. Koja se **rimska kratica** upotrebljava u značenju „**stranica**”?

- A. c.
- B. l.
- C. p.
- D. v.

(1 bod)

Druga ispitna cjelina – zadatci vezani za prozni tekst

Skupina zadataka sadrži **dvadeset** zadataka vezanih za **izvorni tekst**.

Zadatci su **višestrukoga izbora i kratkoga** odgovora.

Svaka rečenica u tekstu označena je **brojem**.

Uz svaki je zadatak iz **razumijevanja** teksta u **zagradama** naveden **broj** rečenice na koju se **taj** zadatak odnosi.

Na pitanja postavljena **na latinskome** jeziku **odgovorite na latinskome** jeziku.

Titus Livius, „Ab urbe condita”, I, 9

(1) Multi mortales convenere, studio etiam videndae novae urbis, maxime proximi quique, Caeninenses, Crustumini, Antemnates; (2) iam Sabinorum omnis multitudo cum liberis ac coniugibus venit. (3) Invitati hospitaliter per domos cum situm moeniaque et frequentem tectis urbem vidissent, mirantur tam brevi rem Romanam crevisse. (4) Ubi spectaculi tempus venit deditaeque eo mentes cum oculis erant, tum ex composito orta vis signoque dato iuventus Romana ad rapiendas virgines discurrit. (5) Magna pars forte in quem quaeque inciderat raptae: quasdam forma excellentes, primoribus patrum destinatas, ex plebe homines quibus datum negotium erat domos deferebant.

Komentar:

- (1) convenere = venerunt; studium, -ii, n. – želja;
Caeninenses, Crustumini, Antemnates – Rimu susjedna plemena
- (3) invito, 1. – pozvati; hospitaliter – gostoljubivo; situs, -us, m. – položaj;
moenia, -ium, n. – zidine; frequens, -ntis – napučen, naseljen;
miror, 1. – čuditi se; cresco, 3. crevi, cretum – rasti
- (4) spectaculum, -i, n. – predstava; dedo, 3. dedidi, deditum – usmjeriti;
ex composito = prema dogovoru; orior, 4. ortus sum – dignuti se;
discurro, 3. -curri, -cursum – raspršiti se
- (5) forte – slučajno; incido, 3. incidi, – namjeriti se, nabasati;
primores patrum – patricijski uglednici; destino, 1. – namijeniti;
negotium, -ii, n. – zadatak; defero, deferre, -tuli, -latum – donijeti, dovesti.

I. Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadatcima **od više** ponuđenih odgovora samo je **jedan točan**.
Točne odgovore morate **označiti** znakom **X** na **listu za odgovore**.
Točan odgovor donosi **jedan bod**.

**23. Multi mortales convenere, studio etiam videndae novae urbis,
maxime proximi quique, Caeninenses, Crustumini, Antemnates;**

Koga podrazumijeva podcrtani dio rečenice? (v. 1)

- A. mnoštvo okupljenih
- B. nekoliko pridošlih
- C. nešto neodlučnih
- D. više mrtvih

(1 bod)

**24. Multi mortales convenere, studio etiam videndae novae urbis,
maxime proximi quique, Caeninenses, Crustumini, Antemnates;**

Koja je želja obuzimala susjede Rimljana? (v. 1)

- A. da se nastane u novome gradu
- B. da ponovno vide grad
- C. da izgrade novi grad
- D. da vide novi grad

(1 bod)

25. iam Sabinorum omnis multitudo cum liberis ac coniugibus venit.

Na koju se riječ **odnosi** **podcrtani pridjev**? (v. 2)

- A. Sabinorum
- B. multitudo
- C. liberis
- D. coniugibus

(1 bod)

26. iam Sabinorum omnis multitudo cum liberis ac coniugibus venit.

Tko je prema zadanoj rečenici bio **među pridošlim** Sabinjanima? (v. 2)

- A. prijatelji i neprijatelji
- B. pješaci i konjanici
- C. slobodni i robovi
- D. žene i djeca

(1 bod)

27. Invitati hospitaliter per domos cum situm moeniaque et frequentem tectis urbem vidissent, mirantur tam brevi rem Romanam crevisse.

Gdje su gosti prema zadanoj rečenici **bili smješteni**? (v. 3)

- A. po kućama
- B. izvan zidina
- C. u središtu grada
- D. svi na jednome mjestu

(1 bod)

28. Invitati hospitaliter per domos cum situm moeniaque et frequentem tectis urbem vidissent, mirantur tam brevi rem Romanam crevisse.

Što od navedenoga **nije direktni objekt** u podcrtanome dijelu rečenice?
(v. 3)

- A. situm
- B. moenia
- C. tectis
- D. urbem

(1 bod)

29. Invitati hospitaliter per domos cum situm moeniaque et frequentem tectis urbem vidissent, mirantur tam brevi rem Romanam crevisse.

Što proizlazi iz podcrtanoga dijela rečenice? (v. 3)

- A. Gosti su bili nezadovoljni stanjem u Rimu.
- B. Gosti su brzo morali napustiti Rim.
- C. Rimska je država bila vrlo mala.
- D. Rim se u kratko vrijeme razvio.

(1 bod)

30. Ubi spectaculi tempus venit deditaeque eo mentes cum oculis erant, tum ex composito orta vis signoque dato iuventus Romana ad rapiendas virgines discurrit.

Koja je od navedenih riječi **subjekt podcrtanom predikatu?** (v. 4)

- A. spectaculi
- B. tempus
- C. deditae
- D. mentes

(1 bod)

31. Ubi spectaculi tempus venit deditaeque eo mentes cum oculis erant, tum ex composito orta vis signoque dato iuventus Romana ad rapiendas virgines discurrit.

Što proizlazi iz podcrtanoga dijela rečenice? (v. 4)

- A. Nisu se obazirali.
- B. Pozorno su gledali.
- C. Bili su uhvaćeni nespremni.
- D. Nisu shvatili o čemu se radi.

(1 bod)

32. Ubi spectaculi tempus venit deditaeque eo mentes cum oculis erant, tum ex composito orta vis signoque dato iuventus Romana ad rapiendas virgines discurrit.

Koji je **prijevod podcrtane** sintagme? (v. 4)

- A. na dani znak
- B. uz istaknuti znak
- C. bez danoga znaka
- D. ispod postavljenoga znaka

(1 bod)

33. Ubi spectaculi tempus venit deditaeque eo mentes cum oculis erant, tum ex composito orta vis signoque dato iuventus Romana ad rapiendas virgines discurrit.

Što su se Rimljani prema podcrtanome dijelu rečenice **spremali napraviti?** (v. 4)

- A. oteti djevojke
- B. kazniti mladiće
- C. napasti neprijatelja
- D. započeti natjecanje

(1 bod)

34. Magna pars forte in quem quaeque inciderat raptae: quasdam forma excellentes, primoribus patrum destinatas, ex plebe homines quibus datum negotium erat domos deferebant.

Kakve su žene prema podcrtanome dijelu rečenice? (v. 5)

- A. blage naravi
- B. svemu vješte
- C. na dobru glasu
- D. izuzetne ljepote

(1 bod)

35. quasdam forma excellentes, primoribus patrum destinatas, ex plebe homines quibus datum negotium erat domos deferebant.

Koja su **dva izraza** u rečenici **povezana** odnosom **subjekt – predikat**?
(v. 5)

- A. homines – datum erat
- B. negotium – datum erat
- C. plebe – deferebant
- D. domos – deferebant

(1 bod)

36. Magna pars forte in quem quaeque inciderat raptae: quasdam forma excellentes, primoribus patrum destinatas, ex plebe homines quibus datum negotium erat domos deferebant.

Na koju se riječ u rečenici **odnosi podcrtana zamjenica?** (v. 5)

- A. patrum
- B. plebe
- C. homines
- D. domos

(1 bod)

37. U vrijeme kojega je rimskog cara **Livije** napisao **većinu** svojega najpoznatijeg djela?

- A. Augusta
- B. Tiberija
- C. Klaudija
- D. Nerona

(1 bod)

38. Koji od navedenih događaja nije opisan u Livijevu djelu o povijesti Rima?

- A. Romulova smrt
- B. Tiberijeva smrt
- C. punski ratovi
- D. Spartakov ustanak

(1 bod)

II. Zadatci kratkoga odgovora

U sljedećim zadatcima odgovorite **kratkim** odgovorom (riječju ili s **nekoliko** riječi).

Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto **u ispitnoj knjižici**.

Točan odgovor donosi **jedan bod**.

39. Multi mortales convenere, studio etiam videndae novae urbis, maxime proximi quique, Caeninenses, Crustumini, Antemnates;

Kako glasi podcrtana sintagma u akuzativu plurala?

(1 bod)

40. Multi mortales convenere, studio etiam videndae novae urbis, maxime proximi quique, Caeninenses, Crustumini, Antemnates;

Kako glasi **komparativ** podcrtanoga **priloga**?

(1 bod)

41. Invitati hospitaliter per domos cum situm moeniaque et frequentem tectis urbem vidissent, mirantur tam brevi rem Romanam crevisse.

Gramatički odredite **podcrtanu** riječ.

(1 bod)

42. Invitati hospitaliter per domos cum situm moeniaque et frequentem tectis urbem vidissent, mirantur tam brevi rem Romanam crevisse.

Koja se **konstrukcija** pojavljuje u zadanoj rečenici?

(1 bod)

43. Od koje su godine Rimljani **računali vrijeme**?

(1 bod)

44. Tko je **bio praotac** Rimljana?

(1 bod)

45. Kojom su latinskom **poslovicom** Rimljani **nakon** punskih ratova označavali **stanje velike opasnosti**?

(1 bod)

46. Koje su **osobno ime** Rimljani označavali **kraticom „T.”**?

(1 bod)

Treća ispitna cjelina – zadatci vezani za tekst u stihovima

Skupina zadataka sadrži **dvadeset** zadataka vezanih za **izvorni tekst**.

Zadatci su **višestrukoga izbora i kratkoga** odgovora.

Svaka rečenica u tekstu označena je **brojem**.

Uz svaki je zadatak iz **razumijevanja** teksta u **zagradama** naveden **broj** rečenice na koju se **taj** zadatak odnosi.

Na pitanja postavljena **na latinskome** jeziku **odgovorite na latinskome** jeziku.

Publius Ovidius Naso, Ars amatoria, I, 1-10

Siquis in hoc artem populo non novit amandi,

hoc legat et lecto carmine doctus amet.

Arte citae veloque rates remoque moventur,

arte leves currus: arte regendus amor.

Curribus Automedon lentisque erat aptus habenis, 5

Tiphys in Haemonia puppe magister erat:

me Venus artificem tenero praefecit Amori;

Tiphys et Automedon dicar Amoris ego.

Ille quidem ferus est et qui mihi saepe repugnet:

sed puer est, aetas mollis et apta regi. 10

Komentar:

- (3) siquis = si quis; citus, 3 – brz; velum, -i, n. – jedro; ratis, -is, f. – splav, brod;
remus, -i, m. – veslo
- (4) levis, -e – brz; currus, -us, m. – kola; rego, 3. rexi, rectum – upravljati;
regendus = regendus est
- (5) Automedon – Automedont (Ahilejev vozač kola); lentus, 3 – dug;
aptus, 3 – prikladan; habena, -ae, f. – uzda
- (6) Tiphys, m. – Tifis (Jazonov kormilar na lađi Argo);
Haemonia, f. – Hemonija (staro ime za Tesaliju);
Haemonius, 3 – hemonski, tesalski; puppis, -is, f. – krma, brod
- (7) me – odnosi se na pjesnika; artifex, -ficus, m. – umjetnik, majstor;
tener, -era, -erum – nježan;
praeficio, 3. -feci, -fectum – dati nekome vlast nad nekim
- (8) ego – odnosi se na pjesnika
- (9) ferus, 3 – divlji; mihi – odnosi se na pjesnika; repugno, 1. – opirati se
- (10) aetas, -atis, f. – dob; mollis, -e – nježan; aptus, 3 – prikladan;
rego, 3. rexi, rectum – upravljati.

I. Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadatcima **od više** ponuđenih odgovora samo je **jedan točan**.
Točne odgovore morate **označiti** znakom **X** na **listu za odgovore**.
Točan odgovor donosi **jedan bod**.

47. Siquis in hoc artem populo non novit amandi,...

Koju **funkciju** u rečenici ima **podcrtani izraz**? (v. 1)

- A. subjekta
- B. atributa
- C. priložne oznake
- D. direktnoga objekta

(1 bod)

48. Siquis in hoc artem populo non novit amandi,

Koju **funkciju** u rečenici ima **podcrtana riječ**? (v. 1)

- A. predikata
- B. atributa
- C. subjekta
- D. objekta

(1 bod)

49. Siquis in hoc artem populo non novit amandi,
hoc legat et lecto carmine doctus amet.

Na koju se riječ u rečenici **odnosi podcrtana** riječ? (v. 1 – 2)

- A. artem
- B. populo
- C. lecto
- D. carmine

(1 bod)

50. hoc legat et lecto carmine doctus amet.

Koji je **prijevod podcrtanoga** dijela stiha? (v. 2)

- A. pročitavši pjesmu
- B. mora čitati pjesmu
- C. čitajući pjesmu
- D. namjerava čitati pjesmu

(1 bod)

51. hoc legat et lecto carmine doctus amet.

Koji je **prijevod podcrtanoga** dijela stiha? (v. 2)

- A. neka poučen voli
- B. poučava jer voli
- C. poučen voli
- D. poučavajući voli

(1 bod)

52. Arte citae veloque rates remoque moventur,...

Koji je **prijevod podcrtanoga** dijela stiha? (v. 3)

- A. i jedra i vesla
- B. i jedrom i veslom
- C. i jebro i vesla
- D. i jedrima i veslom

(1 bod)

53. Arte citae veloque rates remoque moventur,...

Na koju se riječ **odnosi podcrtana** riječ? (v. 3)

- A. arte
- B. velo
- C. rates
- D. remo

(1 bod)

54. arte leves currus: arte regendus amor.

Koji je **prijevod podcrtanoga** dijela stiha? (v. 4)

- A. Umijeće želi upravljati ljubavlju.
- B. Ljubav želi upravljati umijećem.
- C. Umijeće treba upravljati ljubavlju.
- D. Ljubav treba upravljati umijećem.

(1 bod)

**55. Curribus Automedon lentisque erat aptus habenis,
Tiphys in Haemonia puppe magister erat:**

Na koju se riječ odnosi podcrtana riječ? (v. 5 – 6)

- A. Automedon
- B. habenis
- C. Haemonia
- D. magister

(1 bod)

56. Tiphys in Haemonia puppe magister erat:

Koji je prijevod podcrtanoga dijela stiha? (v. 6)

- A. na hemonijski brod
- B. na hemonijskome brodu
- C. protiv hemonijskoga broda
- D. prema hemonijskome brodu

(1 bod)

57. me Venus artificem tenero praefecit Amori;

Što proizlazi iz zadanoga stiha? (v. 7)

- A. Amor je Veneri dao vlast nad pjesnikom.
- B. Amor će pjesniku dati vlast nad Venerom.
- C. Venera će Amoru dati vlast nad pjesnikom.
- D. Venera je pjesniku dala vlast nad Amorom.

(1 bod)

58. Tiphys et Automedon dicar Amoris ego.

Što proizlazi iz zadanoga stiha? (v. 8)

- A. Automedont će pjesniku biti poput Tifisa i Amora.
- B. Amoru će pjesnik biti poput Tifisa i Automedonta.
- C. Tifis je pjesniku poput Amora i Automedonta.
- D. Pjesnik je poput Amora i Tifisa.

(1 bod)

59. Tiphys et Automedon dicar Amoris ego.

Ille quidem ferus est et qui mihi saepe repugnet

Na koga se odnosi podcrtana riječ? (v. 8 – 9)

- A. na Tifisa
- B. na Automedonta
- C. na Amora
- D. na pjesnika

(1 bod)

60. sed puer est, aetas mollis et apta regi.

Što proizlazi iz zadanoga stiha? (v. 10)

- A. Dječak lako vlada nježnostima.
- B. Dječak uvijek želi nježno vladati.
- C. Dječak je previše nježan za svoju dob.
- D. Dječak je nježne dobi kojom se lako vlada.

(1 bod)

61. Koji od navedenih pjesnika **ne pripada** Augustovu dobu?

- A. Horacije
- B. Katul
- C. Tibul
- D. Vergilije

(1 bod)

62. Koje je od navedenih djela **napisao Ovidije**?

- A. „Carmina”
- B. „Georgica”
- C. „Heroides”
- D. „Saturae”

(1 bod)

II. Zadatci kratkoga odgovora

U sljedećim zadatcima odgovorite **kratkim** odgovorom (riječju ili s **nekoliko** riječi).

Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u **ispitnoj knjižici**.

Točan odgovor donosi **jedan bod**.

63. Siquis in hoc artem populo non novit amandi,
hoc legat et lecto carmine doctus amet.

Na kojemu je **slogu od kraja** naglasak u **podcrtanoj** riječi?

(1 bod)

64. Siquis in hoc artem populo non novit amandi,
hoc legat et lecto carmine doctus amet.

Kako **glasi** podcrtana riječ u **nominativu plurala**?

(1 bod)

65. Siquis in hoc artem populo non novit amandi,
hoc legat et lecto carmine doctus amet.

Gramatički odredite **podcrtanu** riječ.

(1 bod)

66. Arte citae veloque rates remoque moventur,...

Koja je **stopa na početku** zadanoga stiha?

(1 bod)

67. Kako se **zove** rimski bog **ljubavi**?

(1 bod)

68. Koja je **božica pramajka** Rimljana?

(1 bod)

69. me Venus artificem tenero praefecit Amori;

Koji pojam u **hrvatskome** jeziku u značenju „**rukotvorina**” **potječe** od **podcrtane** riječi?

(1 bod)

70. Koja latinska **poslovica** govori o **nepobjedivoj ljubavi**?

(1 bod)

Prazna stranica

Prazna stranica